Шиша Наталія Анатоліївна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: завідувач кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент ***Макаров М. А.***

ЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ВІЛЬНОЇ ОЦІНКИ ДОКАЗІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ОКРЕМИХ ЗАВДАНЬ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що належне розуміння практичними працівниками поняття доказів має принципове значення як для вирішення завдань кримінального судочинства, так і для з'ясування цілей, підстав, можливостей їх належного процесуального оформлення. Тобто воно допомагає правильно орієнтуватися у питанні про те, які фактичні дані і об'єкти матеріального світу і за яких умов можуть мати значення в якості доказів у кримінальному провадженні, цілеспрямовано здійснювати їх пошук, виявлення, своєчасно проводити фіксацію та вилучення.

Беззаперечно, що поняття «доказ у кримінальному процесі» має найважливіше, центральне значення у теорії доказів, оскільки правильне визначення поняття доказу, як вказує В. Нор, – це «…одна з необхідних умов досягнення істини, а отже – і забезпечення законності у розгляді кримінальних справ» [2]. Щодо юридичного змісту принципу вільного оцінювання доказів у кримінальному процесі, то ми поділяємо визначання Ю. Грошевого та С. Стахівського, в наступних положеннях:

– докази та їх процесуальні джерела оцінюються органами розслідування та судової влади за своїм внутрішнім переконанням;

– висновки органу розслідування, прокурора і суду мають випливати з всебічного, повного й об'єктивного розгляду всіх обставин кримінального провадження в їх сукупності;

– під час оцінювання доказів та їх процесуальних джерел необхідно керуватися тільки законом і професійною правосвідомістю;

– ніякі докази для суду, прокурора, слідчого не мають наперед установленої сили [3].

В цих умовам є нагальна потреба у розтлумаченні принципу вільної оцінки доказів при формуванні окремих завдань для кримінального аналізу.

Кримінальний аналіз – це мисленнєво-аналітична діяльність працівників правоохоронних органів, що полягає у перевірці та оцінці інформації, її інтерпретації, встановленні зв'язків між даними, що

отримуються у процесі розслідування та мають значення для кримінального провадження, з метою їх використання правоохоронними органами та судом, подальшого проведення оперативного і стратегічного аналізу. Кожний доказ, який зібраний під час досудового розслідування, має бути оцінений слідчим особисто, задля того щоб підтвердити існуючу або встановити нову слідчу версію мети вчинення злочину.

Оцінка доказів – це розумова (логічна) діяльність слідчого, прокурора, слідчого судді, суду, яка полягає в тому, що вони за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, керуючись законом, оцінюють кожний доказ з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів – з точки зору достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення (ч. 1 ст. 94 КПК України) [1]. На відміну від перевірки, оцінка доказів завжди відбувається у формі розумової діяльності.

Оцінка доказів бере початок саме на становленні тих, чи інших фактів, які містять уже найдену інформацію та беруть початок у подальшому розкритті злочинів, або ж оцінці усіх фактів під час судового розгляду та правильної кваліфікації злочину, винесення вироку/ухвали.

Оцінка доказів є обов'язковою передумовою прийняття та обґрунтування процесуальних рішень вона проявляється тоді, коли слідчому, прокурору, слідчому судді, суду необхідно прийняти процесуальне рішення – проміжне (наприклад, про застосування щодо підозрюваного запобіжного заходу, повідомлення про підозру) або підсумкове для відповідної стадії та усього кримінального процесу (наприклад, про закриття кримінального провадження, засудження або виправдання обвинуваченого), а саме кримінальний аналіз надає більш сприятливіші умови для фільтрації доказів в цілому.

Під час оцінці уже отриманих даних, або ж виведення середнього числа, наприклад, злочинності у певному регіоні/місті, ми завжди звертаємось до аналізу статистичних даних саме того регіону/міста якого на той момент нам потрібно, або ж самі аналізуємо обстановку, факти, фактори під час яких вчинено той чи інший вид злочину.

Висновки. Отже, Закон наперед не визначає сили і значення доказів, встановлюючи, що жоден доказ не має наперед встановленої сили (ч. 2 ст. 94 КПК України) [1]. Це правило є основним для системи вільної оцінки доказів, яка допускає варіативність у результатах оцінки одних і тих саме доказів, здійснюваної різними державними органами, які ведуть кримінальне провадження. А для, власне, правильної та чіткої кваліфікації злочинів нам потрібно, я б навіть сказала, необхідно

проводити кримінальний аналіз для більш швидшого розкриття та правильної настанови на слідчу версію.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : науково-практ. коментар / відп. ред.: С.В. Ківалов, С.М. Міщенко, В.Ю. Захарченко. – Х. : Одіссей, 2013. – 1104 с.

2. Нор В.Т. Проблеми теорії і практики судових доказів. – Львів : Вид-во при Львівському державному університеті видавничого об'єднання «Вища школа», 1978. – 112 с.;

3. Грошевий Ю. Докази і доказування у кримінальному процесі : наук.- практ. посіб. / Ю. Грошевий, С. Стахівський. – К. : КНТ, Видавець Фурса С. Я., 2006. – 272 с.

Головко Наталія Володимирівна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри кримінального процесу Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент ***Мельник О. В.***

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЩОДО ПРАВА ОБВИНУВАЧЕНОГО НА ЗАХИСТ

Положення п. 3 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – ЄКПЛ, Конвенція), як і інші норми Конвенції, сформульовані досить широко, мають загальний характер, характеризуються високим рівнем абстрактності та викладені з використанням цілої низки оціночних категорій, таких як «негайно і детально поінформований», «необхідні час і можливості», «інтереси правосуддя» тощо. Водночас конкретний зміст цих положень розкривається у відповідних рішеннях Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ, Суд), прийнятих у результаті застосування норм ЄКПЛ. Рішення Суду допомагають зрозуміти зміст та обсяг гарантованого Конвенцією права на захист і, відповідно, забезпечити можливість ефективного здійснення цього права. У цьому полягає юридична своєрідність Конвенції: вона діє через рішення ЄСПЛ, а її положення існують не самі по собі, а в тому вигляді, в якому їх розуміє і застосовує Суд під час розгляду конкретних справ. Завдяки діяльності Суду досягається гнучкість європейського механізму захисту прав людини. Ратифікувавши Конвенцію та Протоколи до неї,